Muut rikosprosessin sujuvoittamistoimet (vaihe 1)

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi esitutkintalain, oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain ja oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 3 b §:n muuttamisesta (HE 188/2025 vp)

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Esitutkinta ja syyteharkinta

1. Asianomistajan yksityisoikeudellinen vaatimus selvitettäisiin varaamalla tilaisuus sen esittämiseen ja syyttäjä voisi päättää sen ajamisesta jo esitutkinnan aikana.
2. Rikosilmoituksen kirjaamisvelvoitetta lievennettäisiin ja mahdollistettaisiin ilmoitusten liittäminen yhteen.
3. Esitutkinta voitaisiin jättää toimittamatta tai lopettaa yksin rikoksen vakavuuden perusteella, vaikka asianomistajalla olisi vaatimuksia.
4. Rikoksesta epäillylle ilmoitettaisiin mahdollisuudesta rangaistuksen lieventämiseen myötävaikuttamisen perusteella.

Esitutkinta ja syyteharkinta

5. Lisättäisiin esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän vuoropuhelua.
6. Säädettäisiin mahdollisuudesta ilmoittaa kuulusteltavan oikeudet ja velvollisuudet etukäteen, esim. sähköisesti.
7. Loppulausuntopyyntö olisi aina yksilöitävä esitutkintayhteistyössä.
8. Esitutkintapäätösten ja syyttämättäjättämispäätösten perusteluvelvollisuutta kevennettäisiin.
9. Mahdollistettaisiin yleistiedoksianto erityisen laajoissa rikosasioissa.
10. Mahdollistettaisiin henkilön nimen antaminen julkisuuteen.

Rikosasian tuomioistuinkäsittely

1. Mahdollistettaisiin puhelintiedoksianto ja haastaminen ”tien päällä” tietyissä tilanteissa.
2. Kirjalliseen menettelyyn voisi antaa suostumuksen passiivisesti ja siinä voitaisiin käsitellä enintään neljän vuoden rangaistusuhkaisia rikoksia sekä tuomita enintään vuoden vankeusrangaistus.
3. Poissaolokäsittelyssä voitaisiin tuomita enintään vuoden rangaistus, nimenomaisesta suostumuksesta luovuttaisiin ja säädettäisiin näytön vastaanottamisesta.